
INFORMATOR WYDZIAŁOWY

Wydział Matematyki i Informatyki UAM, ul. Umultowska 87, 61-614 Poznań

luty 2006

W dniu 13.01.2006 odbył się XIII Uroczysty Wykład im. Profesora Władysława Orlicza. Wygłosił go w tym roku prof. dr hab. Henryk Woźniakowski z Uniwersytetu Warszawskiego. Tytuł wykładu: „Złożoność obliczeniowa procesów ciągłych”. Po wykładzie Dziekan prof. UAM dr hab. Marek Nawrocki wręczył Profesorowi H. Woźniakowskiemu okolicznościowy medal.

★ ★ ★ ★ ★

W dniu 20.01.2006 odbyło się nadzwyczajne posiedzenie Rady Wydziału, na którym miało miejsce kolokwium habilitacyjne dra Jerzego Szymańskiego z Zakładu Matematyki Dyskretnej. Tytuł rozprawy habilitacyjnej brzmiał: „Uogólnienia losowych drzew rekurencyjnych jako modele sieci rozległych”. Jej recenzentami byli: prof. dr hab. Adam Jakubowski (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), prof. dr hab. Michał Karoński (UAM) i prof. dr hab. Wojciech Rytter (Uniwersytet Warszawski). W wyniku kolokwium Rada Wydziału nadała drowi J. Szymańskiemu stopień naukowy doktora habilitowanego nauk matematycznych w zakresie informatyki.

★ ★ ★ ★ ★

Rada Wydziału na posiedzeniu w dniu 3.02.2006 powołała komisję w sprawie wszczęcia postępowania o nadanie prof. UAM drowi hab. Grzegorzowi Banaszakowi z Zakładu Arytmetycznej Geometrii Algebraicznej tytułu naukowego. W skład komisji weszli: prof. dr hab. Jerzy Kąkol (przewodniczący), prof. dr hab. Wacław Marzantowicz (zastępca przewodniczącego), prof. dr hab. Wojciech Buszkowski, prof. dr hab. Paweł Domański, prof. dr hab. Lech Drewnowski, prof. dr hab. Henryk Hudzik, prof. dr hab. Tomasz Łuczak, prof. dr hab. Julian Musielak i prof. dr hab. Andrzej Ruciński.

★ ★ ★ ★ ★

Na tym samym posiedzeniu Rada Wydziału powołała dwóch recenzentów w przewodzie habilitacyjnym dra Artura Michalaka z Zakładu Analizy

Funkcjonalnej. Powołani zostali: prof. dr hab. Przemysław Wojtaszczyk (Instytut Matematyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego) i prof. dr hab. Paweł Domański (UAM). Jednocześnie Rada Wydziału zwolniła prof. dra hab. P. Domańskiego z obowiązków członka komisji w tym przewodzie i powołała do komisji prof. dra hab. Henryka Hudzika.

* * * * *

Rada Wydziału wszczęła na posiedzeniu w dniu 3.02.2006 przewod doktorski mgr Donacie Dębickiej, słuchaczce Studium Doktoranckiego przy naszym Wydziale. Rada zatwierdziła też temat rozprawy doktorskiej, który brzmi: „Wspomaganie rozwoju myślenia matematycznego studentów na przykładzie ćwiczeń z geometrii analitycznej” oraz powołała na promotora prof. UAM dr hab. Marię Korcz. Rada zatwierdziła następujący zakres egzaminów doktorskich: dyscyplina podstawowa — geometria i dydaktyka matematyki, dyscyplina dodatkowa — filozofia matematyki, język obcy — angielski.

* * * * *

Rada Wydziału na posiedzeniu w dniu 3.02.2006 powołała komisję w przewodzie doktorskim mgr Alicji Szymaszkiewicz z Instytutu Matematyki Uniwersytetu Szczecińskiego w następującym składzie: prof. UAM dr hab. Leszek Skrzypczak (przewodniczący), prof. dr hab. Lech Drewnowski (zastępca przewodniczącego), prof. dr hab. Henryk Hudzik (promotor), prof. UAM dr hab. Marek Wisła (recenzent i egzaminator), prof. dr hab. Stanisław Prus (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie; recenzent), dr hab. Wiesław Śliwa (egzaminator), prof. dr hab. Roman Murawski (egzaminator z dyscypliny dodatkowej) oraz prof. dr hab. Paulina Pych-Taberska i prof. UAM dr hab. Witold Wnuk (członkowie).

* * * * *

Rada Wydziału zaopiniowała pozytywnie wniosek dra Stanisława Gawiejnowicza z Zakładu Algorytmiki i Programowania o przyznanie stypendium habilitacyjnego na okres jednego roku.

* * * * *

Rada Wydziału zatwierdziła także zmiany w programie indywidualnego toku studiów Rafała Witkowskiego.

★ ★ ★ ★ ★

Dziekan prof. UAM dr hab. Marek Nawrocki przedstawił Radzie Wydziału informację na temat rekrutacji na studia na rok 2007/2008.

★ ★ ★ ★ ★

Z historii ...

50 lat temu (13.02.1956) zmarł w Dublinie Jan Łukasiewicz (ur. 21.12.1878 w Warszawie) — polski logik i filozof, jeden ze współtwórców i głównych reprezentantów polskiej szkoły logicznej. Studiował filozofię we Lwowie (u Kazimierza Twardowskiego), w Berlinie i w Louvain. Doktoryzował się w roku 1902 we Lwowie u Kazimierza Twardowskiego, habilitował zaś w roku 1906. W latach 1906–1915 był docentem, a następnie profesorem nadzwyczajnym logiki i filozofii Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, w latach zaś 1915–1919 Uniwersytetu Warszawskiego. W okresie 1920–1939 profesor zwyczajny Uniwersytetu Warszawskiego. Kierował Katedrą Logiki Matematycznej na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym. W latach 1922/23 i 1931/32 był rektorem UW, zaś w latach 1918–1919 pełnił funkcję ministra Kultury i Wyznań Religijnych. W czasie wojny czynny w tajnym nauczaniu. W roku 1944 zdołał — dzięki pomocy prof. Heinricha Scholza, logika niemieckiego — wyjechać z okupowanej Polski. Od roku 1946 był profesorem logiki matematycznej w Royal Irish Academy w Dublinie. Od roku 1937 był członkiem Polskiej Akademii Umiejętności.

Do najbardziej znanych osiągnięć Łukasiewicza należą: badania nad rachunkiem zdań, logiki wielowartościowe (był ich twórcą) i modalne, symbolika beznawiasowa (zwana dziś symboliką Łukasiewicza bądź symboliką polską). Zajmował się także historią logiki, gdzie na uwagę zasługują jego nowe idee dotyczące sposobu uprawiania tej dziedziny. Zastosował je w badaniach nad sylogistyką Arystotelesa i nad logiką stoików.

R.M.

★ ★ ★ ★ ★

Walne Zgromadzenie Polskiego Towarzystwa Logiki i Filozofii Nauki odbywające się w Warszawie w dniu 28.01.2006 wybrało prof. dra hab. Romana

Murawskiego z Zakładu Logiki Matematycznej naszego Wydziału na prezesa Towarzystwa na kadencję 2006–2009. Do władz Towarzystwa weszły też następujące osoby z naszego Wydziału: prof. UAM dr hab. Kazimierz Świrydowicz (Komisja Rewizyjna), dr Izabela Bondecka-Krzykowska (sekretarz), mgr Michał Kozak (skarbnik).

★ ★ ★ ★ ★

W wydawnictwie Springer Verlag (Dordrecht 2006) ukazała się monografia prof. dra hab. Wacława Marzantowicza (z Zakładu Geometrii i Topologii) napisana wspólnie z prof. Jerzym Jezierskim pt. *Homotopy Methods in Topological Fixed and Points Theory* (ss. 319).

★ ★ ★ ★ ★

W dniu 17.03.2006 o godzinie 11³⁰ odbędzie się kolejny odczyt wydziałowy. Wygłosi go prof. dr hab. Tomasz Łuczak. Tytuł wykładu: „Losowość i porządek”.

★ ★ ★ ★ ★

Projekt mgra Marcina Goglewskiego, słuchacza Studium Doktoranckiego przy naszym Wydziale, został zakwalifikowany do finansowania w ramach konkursu „Stypendia dla najlepszych uczestników studiów doktoranckich w Wielkopolsce z zakresu nauk przyczyniających się do rozwoju strategicznych obszarów regionu” organizowanego przez Fundację UAM – Poznański Park Naukowo-Techniczny w ramach funduszy strukturalnych – Działania 2.6 „Regionalne Strategie Innowacyjne i transfer wiedzy” Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego.

★ ★ ★ ★ ★

Cytat

Logic is the hygiene of the mathematician, it is not his source of food; the great problems furnish the daily bread on which he thrives.

André Weil

★ ★ ★ ★ ★

Gościem Zakładu Matematyki Dyskretnej będzie w dniach 9.01–9.06.2006 Taral Sierstad z Uniwersytetu Humboldta w Berlinie (Niemcy).

★ ★ ★ ★ ★

Gościem tego samego zakładu była w dniach 22.01–4.02.2006 dr Catherine Greenhill z New South Wales University (Australia).

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Jerzy Kąkol przebywał w dniach 2.01–16.01.2006 na Politechnice w Walencji oraz na Uniwersytecie w Madrycie (Hiszpania), gdzie prowadził badania naukowe oraz wygłosił odczyty.

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski przebywał w dniach 15.01.–3.02.2006 na Uniwersytecie w Genui (Włochy), gdzie prowadził badania naukowe.

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Tomasz Łuczak przebywał w dniach 1–7.01.2006 w Instytucie Matematyki w Oberwolfach (Niemcy), gdzie uczestniczył w konferencji.

★ ★ ★ ★ ★

O ROLI I ZNACZENIU NAUCZANIA MATEMATYKI W SZKOLE

Zamieszczamy dziś obszerny fragment listu bpa prof. dra hab. Stanisława Wielgusa, ordynariusza płockiego i przewodniczącego Rady Naukowej Konferencji Episkopatu Polski, skierowany do władz rektorskich i społeczności akademickiej Szkoły Nauk Technicznych i Społecznych Politechniki Warszawskiej w Płocku z okazji inauguracji roku akademickiego 2005/2006. Tytuł pochodzi od redakcji.

[...] *Praca naukowego środowiska politechnicznego — zarówno w sferze badań, jak i dydaktyki — ze zrozumiątych względów wiąże się w dużej mierze z matematyką, która w ostatnich kilkunastu latach utraciła niestety we współczesnych programach edukacyjnych istotną rolę, jaką spełniała niegdyś. Prowadzone są nawet swojego rodzaju kampanie medialne, mające na celu skłonienie Ministerstwa Edukacji Narodowej do jeszcze większego ograniczenia nauczania matematyki przez sprowadzenie go do wyuczenia uczniów przydatnych na co dzień wiadomości praktycznych. To czysto pragmatyczne podejście wspierane jest argumentacją, że i tak rzadko komu z absolwentów naszych szkół przyda się w dorosłym życiu z takim trudem przyswajana przez nich w szkole algebra, geometria czy trygonometria. Rozliczne publiczne osoby bez żenady, a nawet ze swego rodzaju dumą, przyznają się przed milionową widownią telewizyjną, że nigdy nie rozumiały i nadal nie rozumieją z dziedziny matematyki, która przy tym — ich zdaniem — nie wiedzieć czemu, nazywana jest „królową nauk”. Nie przychodzi im jednak do głowy, by pochwalić się swoją niewiedzą w zakresie literatury, sztuki czy w ogóle humanistyki.*

Przechwalanie się ignorancją w dziedzinie matematyki jest zjawiskiem smutnym, o ile nie żalotnym. Nie jest się bowiem dobrze wykształconym człowiekiem, jeśli nic się nie wie z zakresu tej dyscypliny, która poczynając od XIV wieku legła u podstaw nauki nowożytnej, ilościowo, tj. matematycznie, za pomocą równań matematycznych, wyjaśniającej rzeczywistość. To dzięki tak uprawianej nauce nowożytnej stworzona została współczesna cywilizacja techniczna, którą przyjął i z której korzysta cały świat. W ciągłej pogoni za samą pragmatyką w nauce, w niektórych krajach próbowano zrezygnować z uprawiania nauk podstawowych, w tym matematyki, by zająć

się tylko naukami stosowanymi. Szybko się okazało, że bez paralelnego rozwoju nauk podstawowych, nauki stosowane szybko jałowięją i nie przynoszą zamierzonych rezultatów. Miał rację wybitny uczyony i filozof angielski Franciszek Bacon, który już na przelomie XVI i XVII wieku napominał uczonych, by troszczyli się przede wszystkim o fakty światłodajne, nie zaś o fakty owocodajne, te drugie bowiem przyjdą same, jako konsekwencja pierwszych.

Zwolennicy ograniczania roli matematyki w kształceniu uczniów nie rozumieją niestety jeszcze jednego, niestychanie ważnego, pedagogicznego tym razem aspektu — a mianowicie tego, że bez pomocy nauk formalnych, w tym zwłaszcza matematyki, nie można nauczyć ucznia poprawnego, ścisłego, precyzyjnego i logicznego myślenia. To przede wszystkim nauki formalne gimnastykują umysł ucznia. To one, w sposób niedostrzegalny, czynią jego umysł tak elastycznym, by mógł sobie dawać radę w najbardziej trudnych i nieoczekiwanych intelektualnie sytuacjach, by był twórczy i samodzielny. Nie jest istotne, że zapomni się działania algebraiczne, równania, zadania z trygonometrii i tym podobne, które kosztowały każdego z nas w młodości tyle wysiłku. Chociaż być może z biegiem lat zostały zapomniane, to jednak na zawsze pozostawiły niewidzialne ślady w naszych umysłach; i nigdy nie były i nie są zmarnowanym czasem. Z pewnością przyniosły bardzo dobre rezultaty. Nie wystarczy zatem miła powierzchowność pewnej pani dziennikarki telewizyjnej, jej sprawny w obracaniu utartymi sloganami język i nieuzasadnione przekonanie o własnych wszechstronnych kompetencjach, by wolno jej było wydawać subiektywne, mijające się z prawdą sądy, akurat na tak istotne tematy, jak rola matematyki w procesie kształcenia umysłów. Uczyniła to akurat 1 września bieżącego [tzn. 2005 — R.M.] roku w publicznym programie telewizyjnym, na rozpoczęcie nowego roku szkolnego, podpierając swoją chęć degradacji matematyki w nauczaniu szkolnym przypadkowymi wypowiedziami ludzi z ulicy, których pytała, co zapamiętali z lekcji matematyki pobieranych w szkole. Znajdowała w nich przeważnie dość wdzięcznych rozmówców stwierdzających, podobnie jak ona, że nie zapamiętali nic. Jedynie kilkoro pytaných przez ową panią nauczycieli nie dało się zwieść. Konsekwentnie i stanowczo opowiadali się za porządnym nauczaniem matematyki w szkołach polskich.

W tym miejscu rodzi się taka refleksja: stary Platon zostawił każdemu z nas pewną wskazówkę stwierdzając, że cnota roztropności, rozumu i sprawiedliwości polega na tym, by czynić to, co do nas należy i unikać

wypowiadania się o tym, na czym się nie znamy. W przeciwnym razie popełniamy hybris, tzn. ciężki, niewybaczalny grzech pychy i ignorancji.

Nawet Miś Puchatek umiał być pokorny tłumacząc, że nie może odpowiedzieć na niektóre pytania swoich przyjaciół, ponieważ ma zbyt mały rozumek. Dobrze by było, gdyby jego śladami poszli niektórzy nasi współcześni medialni reformatorzy szkolnego nauczania, dążący do ograniczenia w nim matematyki.

Liczę na wielkoduszność Szanownego Pana Rektora i innych Dostojnych Uczestników inauguracji w murach szacownej uczelni płockiej, że wybaczą mi mój nietypowy, jak na tak podniosłą uroczystość, głos wypowiedziany na temat nauki, której akurat nie uprawiam, ale którą niezwykle wysoko cenię i dlatego poczuwam się do obowiązku jej obrony przed tymi, o których Żeromski napisał: „doktorzy wszechrzeczy po łebkach”. Mam świadomość, że moje słowa kieruję do najbardziej kompetentnych osób. Czynię to z serdeczną prośbą, by robiły co w ich mocy dla obrony matematyki w kształceniu młodzieży oraz by nie ustawały we własnych badaniach matematycznych i w matematycznej edukacji studentów, którym życzę, aby pokochali matematykę. Mogą być przekonani, że ona tę miłość sowicie im odwzajemni.

Bp prof. dr hab. Stanisław Wielgus

Opracowanie Informatora: Roman Murawski (rmur@amu.edu.pl)

<http://www.wmid.amu.edu.pl>